

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Természetvédelmi mérnök alapképzési szak

A Filicales taxon digitális feldolgozása a MATE gödöllői
törzsherbáriumában

Belső konzulens:	Dr. Saláta-Falusi Eszter egyetemi docens
Belső konzulens intézete/tanszéke:	NTTI Növénytani Tanszék
Készítette:	Turcsán Adrienn Vanda

Gödöllő
2024

Tartalmi kivonat

A szakdolgozatom célja a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Gödöllői Herbárium törzsgyűjteményében megtalálható *Filicales* osztályba tartozó lapok céduláinak digitalizálása, az adatállomány elemzése és a védett- és fokozottan védett fajok példányainak beazonosítása, valamint a fokozottan védett fajok hazai elterjedési adatainak térképi ábrázolása volt.

A Herbárium rendszerét képező Jávorka Sándor Magyar Flóra című művében *Filicales* osztályba sorolt taxonok feldolgozása során a herbáriumi lapok céduláin szereplő adatokat Microsoft Excel táblázatban rögzítettem. A táblázat 14 oszlopból és 542 sorból áll (melyből egy sor a fejléc), amelyekben feltüntetésre kerültek a cédulákon szereplő adatok, mint például a faj tudományos és magyar neve, család neve, gyűjtő neve, a gyűjtés ideje, az egyed lelő- illetve termőhelye, a gyűjtemény neve, továbbá kiegészítő információk, mint például a faj védettsége is. Az így kapott adatbázisban 541 lap, ezen belül hat család 49 faja szerepel. A fajok 84% -a a *Polypodiaceae* családba tartozott. A fajok 47% -a védett, 10% -a pedig fokozottan védett. A *Nephrodium filix-mas* faj fordult elő a legtöbbször, összesen 42 lappal. A gyűjteményben található lapokat 1880-tól egészen 1981-ig folyamatosan gyűjtötték a neves gyűjtők. A példányok nagy részét, 25 százalékát 1901 és 1910 között gyűjtötték. A legtöbb egyed gyűjtése Kováts Ferenc professzor nevéhez fűződik. A gyűjtemény jelentős része Magyarország, Szlovákia, Románia és Ausztria területéről származik, de jelen vannak más kontinensről származó anyagok is. A magyarországi példányokat főként Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén és Vas vármegyében gyűjtötték.

Az általam készített ponttérképet, illetve a Magyarország edényes növényfajainak online adatbázis (Bartha et al., 2021) térképét és az irodalmi adatokat összevetve megállapítható, hogy a Magyarországon megtalált fokozottan védett fajok közül a hegyi szirtipáfrány és a déli cselling napjainkban is él az akkori lelőhelyén. A tarajos pajzsika herbáriumban megtalált egyedeinek magyarországi lelőhelyei közül már csak a keleméri Mohos-tavaknál található meg.

A történeti herbáriumokban rejlő hatalmas információ digitális feldolgozása számos jövőbeli kutatáshoz hatalmas segítséget nyújthat és a példányok fotói és adatai a világ bármely részén bárki számára könnyen elérhetővé válhatnak.